

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria A

Warszawa, dnia 6 kwietnia 2017 r.

Pozycja 21

POSTANOWIENIE

z dnia 4 kwietnia 2017 r.

Sygn. akt P 12/16

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Michał Warciński – przewodniczący
Lech Morawski – sprawozdawca
Mariusz Muszyński
Julia Przyłębska
Piotr Pszczółkowski,

po rozpoznaniu, na posiedzeniu niejawnym w dniu 4 kwietnia 2017 r., pytania prawnego Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie, czy:

- 1) art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, ze zm.) w zakresie, w jakim uprawniony, którego autorskie prawa majątkowe zostały naruszone, może żądać od osoby, która naruszyła te prawa, naprawienia wyrządzonej szkody poprzez zapłatę sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej dwukrotności stosownego wynagrodzenia, które w chwili jego dochodzenia byłoby należne tytułem udzielenia przez uprawnionego zgody na korzystanie z utworu, jest zgodny z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 31 ust. 3 i art. 2 Konstytucji,
- 2) art. 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 637, ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji,
- 3) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490, ze zm.) jest zgodne z art. 92 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,
- 4) § 2 ust. 1 i 2, § 4 ust. 1, § 6 pkt 5 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia powołanego w punkcie 3 są zgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji,
- 5) art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, ze zm.) jest zgodny z art. 92 ust. 1 Konstytucji,
- 6) rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461, ze zm.) jest zgodne z art. 92 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji,
- 7) § 2 ust. 1 i 2, art. § 4 ust. 1, § 6 pkt 5 oraz § 11 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia powołanego w punkcie 6 są zgodne z art. 92 ust. 1 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072) umorzyć postępowanie.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

I

1. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie, II Wydział Cywilny (dalej: pytający sąd), postanowieniem z 24 marca 2016 r. (sygn. akt II C 1077/14) wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym o treści przytoczonej w części wstępnej niniejszego postanowienia.

1.1. Pytanie prawne zostało sformułowane w związku z toczącym się postępowaniem o zapłatę kwoty 5000,00 zł z tytułu odszkodowania za naruszenie autorskich praw majątkowych (na podstawie art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, ze zm.; dalej: u.p.a.p.p.) oraz kwoty 7200,00 zł z tytułu odszkodowania za naruszenie autorskich praw osobistych (na podstawie art. 78 ust. 1 u.p.a.p.p.). W toku tego postępowania strona pozwana podniosła m.in. zarzuty braku legitymacji biernej oraz przedawnienia dochodzonego roszczenia, a także zakwestionowała wysokość samego roszczenia. Strona powodowa jest reprezentowana w postępowaniu sądowym przez radcę prawnego, a strona pozwana – przez adwokata; każda ze stron wystąpiła z wnioskiem o zasądzenie na jej rzecz od strony przeciwnej zwrotu kosztów postępowania.

1.2. W ocenie pytającego sądu, art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.p.a.p.p. narusza prawo do równej ochrony w zakresie własności i innych praw majątkowych (art. 64 ust. 1 i 2 Konstytucji) w związku z zasadą sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji), a także w związku z prawem do ograniczonej ingerencji w prawa konstytucyjne tylko w wypadkach uzasadnionych interesem publicznym (art. 31 ust. 3 Konstytucji). Z kolei zawarte w art. 22⁵ ust. 2 i 3 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2014 r. poz. 637, ze zm.; dalej: u.r.p.) i art. 16 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 28 września 2002 r. – Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, ze zm.; dalej: prawo o adwokaturze) upoważnienia do wydania rozporządzeń wykonawczych nie spełniają – zdaniem tego sądu – wymagania szczegółowości, o którym mowa w art. 92 ust. 1 Konstytucji; niezgodność z art. 92 ust. 1 ustawy zasadniczej przepisów upoważniających prowadzi wprost do sprzeczności z tym wzorcem konstytucyjnym (w związku z art. 2 Konstytucji), wydanych na ich podstawie, rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 490, ze zm.) i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461, ze zm.). Pytający sąd sformułował również zarzut niezgodności z art. 92 ust. 1 Konstytucji wobec konkretnych przepisów tych rozporządzeń.

2. W piśmie z 22 czerwca 2016 r. Rzecznik Praw Obywatelskich poinformował, że nie zgłasza udziału w postępowaniu.

3. W piśmie z 7 września 2016 r. stanowisko w sprawie zajął Prokurator Generalny, który wniósł o umorzenie postępowania na podstawie art. 83 ust. 1 w związku z art. 40 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157) ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku.

4. W piśmie z 26 stycznia 2017 r., w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, stanowisko w sprawie zajął Marszałek Sejmu, który wniósł o umorzenie postępowania w zakresie dotyczącym art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b u.p.a.p.p., art. 22⁵ ust. 2 i 3 u.r.p. oraz art. 16 ust. 2 i 3 prawa o adwokaturze, na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072).

5. Wraz z pismem Wiceprezesa Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie z 7 marca 2017 r. 10 marca 2017 r. do Trybunału Konstytucyjnego wpłynęły akta sprawy, w których zawarte jest postanowienie Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie ze stycznia 2017 r. o umorzeniu postępowania (pkt 1 sentencji), nakazaniu pobrania od strony powodowej na rzecz Skarbu Państwa kwoty 21,00 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt 2 sentencji), nakazaniu pobrania od strony pozwanej na rzecz Skarbu Państwa kwoty 21,00 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych (pkt 3 sentencji), zwróceniu stronie powodowej ze środków budżetowych Skarbu Państwa połowy opłaty od pozwu w kwocie 305,00 zł (pkt 4 sentencji) oraz uchyleniu postanowienia tego sądu z 24 marca 2016 r. (pkt 5 sentencji).

II

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 1 w związku z art. 23 pkt 1 ustawy z dnia 13 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym oraz ustawę o statusie sędziów Trybunału Konstytucyjnego (Dz. U. poz. 2074; dalej: przepisy wprowadzające) 3 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej:

uotpTK) – z wyjątkiem art. 1-6 (które weszły w życie 20 grudnia 2016 r.) oraz art. 16-32 (które wejdą w życie 1 stycznia 2018 r.). W myśl art. 9 przepisów wprowadzających, do postępowań przed Trybunałem, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie uotpTK, stosuje się przepisy tej ustawy (ust. 1), zaś czynności procesowe dokonane w tych postępowaniach na podstawie dotychczasowych przepisów pozostają w mocy (ust. 2).

W związku z powyższym do postępowania zainicjowanego rozpatrywanym pytaniem prawnym zastosowanie znajdują przepisy uotpTK.

2. Postanowieniem ze stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie m.in. umorzył postępowanie (pkt 1 sentencji), w związku z którym wystąpił do Trybunału Konstytucyjnego z pytaniem prawnym, oraz uchylił swoje postanowienie z 24 marca 2016 r. (sygn. akt II C 1077/14), które zainicjowało postępowanie w niniejszej sprawie (punkt 5 sentencji).

3. Zgodnie z art. 56 ust. 2 pkt 3 uotpTK do rozpoczęcia rozprawy sąd, który przedstawił pytanie prawne, może je wycofać. Z kolei art. 56 ust. 3 uotpTK stanowi, że w przypadku rozpoznawania sprawy na posiedzeniu niejawnym, cofnięcie m.in. pytania prawnego może nastąpić najpóźniej w terminie siedmiu dni od dnia doręczenia zawiadomienia o rozpoznaniu sprawy na posiedzeniu niejawnym.

Na gruncie stanowiących odpowiedniki art. 56 ust. 2 i 3 uotpTK: art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.), art. 49 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 293) oraz art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 22 lipca 2016 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1157), w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, przyjmowano, że prawo do cofnięcia wniosku, pytania prawnego czy skargi konstytucyjnej przed rozpoczęciem rozprawy mieści się w granicach swobodnego uznania wnioskodawcy (pytającego sądu, skarżącego) i jest jednym z przejawów zasady dyspozycyjności, na której opiera się postępowanie przed tym organem (por. postanowienia TK z: 5 czerwca 2000 r., sygn. P 1/00, OTK ZU nr 5/2000, poz. 146; 28 marca 2001 r., sygn. P 14/00, OTK ZU nr 3/2001, poz. 57 i 28 czerwca 2006 r., sygn. P 5/06, OTK ZU nr 6/A/2006, poz. 75; 19 lipca 2016 r., sygn. P 22/15, OTK ZU A/2016, poz. 60 oraz 12 października 2016 r., sygn. K 21/15, OTK ZU A/2016, poz. 76).

4. W ocenie Trybunału w obecnym składzie punkt 5 sentencji postanowienia Sądu Okręgowego Warszawa-Praga w Warszawie ze stycznia 2017 r. – zestawiony zwłaszcza z punktem 1 sentencji tego orzeczenia – wskazuje wyraźnie na cofnięcie pytania prawnego z powodu uznania jego bezprzedmiotowości przez sąd. Umorzenie postępowania przez sąd, czyli rozstrzygnięcie o charakterze formalnym, wyklucza bowiem sens uzyskania odpowiedzi na pytanie prawne odnośnie do konstytucyjności przepisów, których zastosowanie miałyby miejsce tylko w razie wydania orzeczenia merytorycznego.

W tym stanie rzeczy postępowanie niniejsze podlega umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 1 uotpTK.

Z tych względów Trybunał Konstytucyjny postanowił jak w sentencji.